

Літаратура і Мастацтва

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАВЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕНІКАУ БССР

Год выдання 37-ы
№ 4 [2273]
14 студзеня 1969 г.
АУТОРАК
Цана 4 кап.

НАДЗЕННАЕ, НЕАДКЛАДНАЕ

ПЕРАКЛІЧКА СЕЛЬСкіх КЛУБАУ

Імя Леніна змагло ў сэрцы кожнага савецкага чалавека. Стале чалавек, і з гадамі раскрываецца ва ўсё шырыні і велічыню тое неабсяжнае, што наважна ўвасобілася ў неўміручым вобразе Ільіча, у яго лалымых ідэях. Бязмежная народная любоў да У. І. Леніна, у стагоддзях не згасне светазарнасць яго думак і спраў. І няма лепшай паміці для Уладзіміра Ільіча, чым поўнае ажыццяўленне ленінскіх заповятаў і планаў.

Ужо адразу пасля надрукавання Пастанова ЦК КПСС «Аб падрыхтоўцы да 100-годдзя дзяржаўнага свята» Уладзіміра Ільіча Леніна па ўсёй краіне разгарнулася спародзіца за дастойную сустрэчу гэтага слаўнага юбілея. Усе больш і больш калектывы прадпрыемстваў, арганізацый і устаноў, калгасаў і саўгасаў аб'яўляюць 1969 год годам ударнай ленінскай вахты. Актыўна ўключылі ў работу наша творча інтэлігенцыя, работнікі ўстаноў культуры.

Летась, у юбілейны год для нашай рэспублікі годзе, добра папрацавалі нашы сельскія культусветастаны, значна пашырылася іх сетка, спраўдана росквіту дасягнула сельская мастацкая самадзейнасць. Па ўсёй рэспубліцы ідзе слава пра Стайкаўскі сельскі Дом культуры, Баранавіцкага раёна, Ясаньскі сельскі клуб Брагінскага раёна, Яромскі сельскі Дом культуры і культуры сельскага Дома культуры і танца Яромскага сельскага Дома культуры і танца, а таксама і ў іншых сельскіх клубах і сельскіх клубах. За апошні час колькасць драматычных, харава і танцавальных калектываў, якім прысвоена гэтае высокае званне, значна павялічылася.

Задача зараз у тым, каб вялікі вопыт, накоплены нашымі сельскімі клубамі, дэмамі культуры, калгаснымі і брыгаднымі клубамі і ў рэспубліцы амаль п'ят тысяч сельскіх клубнаў, асабліва ў сельскіх клубах, замацаваць і развіць, дасягнуць новага, яшчэ вышэйшага ўзроўню ўсёй культурна-масавай і выхавальнай работы на сале.

Міністэрства культуры БССР, рэдакцыя газеты «Правда», сакратарыат ЦК ВЛКСМ, Камітэт па радыёвяшчанні і тэлебачанні пры Савецкім Міністэрстве БССР прынялі сумесную пастанову аб правядзенні са студзеня 1969 года па студзеню 1970 года другой Усеаюнаўскай пераключкі сельскіх клубнаў, прысвечанай стагоддзю дзяржаўнага свята У. І. Леніна. Дымаі калегія Міністэрства культуры БССР, рэдакцыя газеты «Сельская газета», бюро ЦК ВЛКСМ, Камітэт па радыёвяшчанні і тэлебачанні Савецкага Міністэрства БССР, прынялі пастанову аб удзеле сельскіх клубнаў нашай рэспублікі ва Усеаюнаўскай пераключцы.

За год, на працягу якога будзе праводзіцца пераключка, кожная клубная ўстанова павінна максімальна выкарыстаць усю сілу, формы і метады для прапаганды сярод насельніцтва, асабліва падрастваючага пакалення, ленінскага ідэянага багача, паказу авангарднай ролі КПСС на ўсіх этапах камуністычнага будаўніцтва і ва ўсіх сферах нашай жывіцы, пераважна дзяржаўнага ладу. Гэта асабліва важна зараз, калі разнабаўнасць барацьбы дасягнула ідэалагічна, барацьба за розум і сэрцы людзей.

За час пераключкі сельскія клубы павінны значна павялічыць сваю ролю ў прапагандзе і ажыццяўленні рашэнняў XXIII з'езду КПСС, Красавіцкага і Кастрычніцкага (1968 г.) Пленумаў ЦК КПСС у выхаванні ў савецкіх людзях камуністычнай перакананасці, савецкага патрыятызму і пралетарскага інтэрнацыяналізму, ідэйнай стойкасці, умения супрацістая любым формам буржуазнага ўплыву.

За пяцідзесяць гадоў, якія прайшлі з дня ўтварэння БССР, мастацкая творчасць народа дасягнула вялікага росквіту. Роль сельскіх клубнаў у далейшым павышэнні ідэянага ўзроўню мастацкай самадзейнасці надзвычайная. За перыяд пераключкі павінны значна развіцца ўсе віды і жанры аматарскага мастацтва, а калектывы папоўніцца новымі талентамі, якіх у народзе заўсёды багата.

Ніводная клубная ўстанова не можа зараз паспяхова працаваць, калі не будзе гуртаваць вакол сябе актыўна і лічкова інтэлігенцыю, калі не скарыстаецца ў сваёй рабоце дасягненымі сучаснай тэхнікі, радыё, тэлебачання, кіно, друку, калі не будзе лалівацца аб масавыя ўварожанні і фізічнай культуры, развіццё фізікультурна-масавых работ. На гэтыя бакі дзейнасці клубнаў устаноў у час пераключкі павінна звяртацца пільная ўвага.

Не павінны заставацца ў бачку ад пераключкі нашы творчыя саюзы і аб'яднанні. Гарэдыя дамы культуры, палатцы і тэатры, навуцальныя ўстановы павінны аказаць сельскім установам культуры кваліфікацыйную і шыфкую дапамогу. Есць яшчэ шмат гарадскіх устаноў культуры, якія не звязаны ў шыфкую сувязь з сельскімі. Трэба, каб такі сувязь былі ўстаноўлены і прылава замацаваны. Справай гонару павінны лічыцца прафесіянальны мастацкія калектывы паліпашнае абслугоўвання сельскага насельніцтва.

У нашай рэспубліцы штогод вядзецца вялікае будаўніцтва. Летась і далей справілі навааселе некалькі сотняў клубнаў, сельскіх дамоў культуры, бібліятэк. Будуюцца яшчэ амаль 400 сельскіх устаноў культуры. Трэба прыняць неабходныя меры, каб будаўніцтва іх валоса якасца, трывала, каб усё гэтыя аб'екты былі ў тэрмін уведзены ў строй.

Немалая адказнасць за паспяховае правядзенне Усеаюнаўскай пераключкі ўскладаецца на нашы ласковыя органы культуры. Ад іх патрабуецца працяваць у гэтыя дні максімум арганізацыйна і самаадданы ў рабоце.

Вынікі пераключкі будучы падведзены ў студзені 1970 года. У сакавіку ў Маскве адбудзецца злет пераможцаў другой Усеаюнаўскай пераключкі.

Згодна з пастановай Міністэрства культуры БССР, рэдакцыя газеты «Правда», сакратарыат ЦК ВЛКСМ, Камітэт па радыёвяшчанні і тэлебачанні пры Савецкім Міністэрстве БССР прынялі сумесную пастанову аб удзеле сельскіх клубнаў нашай рэспублікі ва Усеаюнаўскай пераключцы.

АБМЯРНОУВАЕЦА АПОВЕСЦЬ МАЛАДОГА ПРАЗАНКА

На чарговым пасяджэнні савецкай літаратуры Саюза Письменнікаў Беларусі была абмеркавана апавесць гомельскага журналіста Івана Саркова «Мы з Саванам у тыле ворага», адзначаная журм рэспубліканскага конкурсу на лепшы твор для дзяцей і юнацтва. Уступнае слова пра творчасць маладога празаніка, пра яго дэбют у жанры дзіцячай апавесці сказаў Аляксей Якімовіч. У абмеркаванні кнігі прынялі ўдзел Васіль Вітка, Яна Брыль, Аляксей Пальчэўскі і рэдактар выдання «Беларусь» І. Сакалоўскі. Станова ацэньваючы кнігу І. Саркова, адзначылі, што апавесць «Мы з Саванам у тыле ворага» сведчыць пра немалыя здольнасці маладога празаніка і дзіцячага пісьменніка, удзялілі абмеркаванню выказалі і рад крытычных заваў. У прыватнасці, гаварылася пра неверагоднасць некаторых сюжэтных сітуацый і моўнай хібаў творца.

Кніжны магазін у вёсцы Самаркандзкіх адін з лепшых у Мінскай раёне. Яго паставілі пакупнікі — рабочыя саўгаса «Русікавічы», студэнты-заочнікі. На здымку — загадчыца магазіна Раіса Сяргееўна Шыцікава (справа) абслугоўвае аматараў кнігі. Фота В. НІКАЛАЕВА.

ЛЮДЗІ ПРАЦЫ І СВЕТА МАСТАЦТВА

Дагавор аб сацыялістычнай садружнасці паміж калектывамі Дзяржаўнага ардана Леніна і Мінскага ардана Леніна аўтаматлінага завада

Эстафету добрых спраў маскоўскіх тэатраў і вытворчых калектываў падхопілаў мінае, Днямі, у азнаменаванне 100-годдзя дзяржаўнага свята Уладзіміра Ільіча Леніна, дагавор аб сацыялістычнай садружнасці заключылі калектывы Дзяржаўнага ардана Леніна і Мінскага ардана Леніна аўтаматлінага завада. Гэтая новая форма сувязей рабочых і майстроў мастацтва мае вялікае грамадскае значэнне. Яна сведчыць аб тым, што ўважліва ўваабліваецца ў жыццё ленінскі план масавага мастацкага выхавання народа.

Так пісала «Правда» 5 студзеня гэтага года ў перадавым артыкуле «Людзі працы і свет мастацтва». Работнікі мастацтва вырашылі праводзіць у калектывах завадаў сустрэчы і абмеркаванні п'ес і спектакляў, выступаць са справаздачкамі ў рабочых клубах і цэхах. Тэатры абавязалі пашырць дапамогу мастацкай самадзейнасці прадпрыемстваў.

Гэты дагавор заключаны ў азнаменаванне 100-годдзя дзяржаўнага свята Уладзіміра Ільіча Леніна. Аднак яны — не проста дэмаі на вялікаму юбілею. У іх на практыцы ўваабліваецца вядомы ленінскі тэзіс «Мастацтва належыць народу», у іх — здзяйсненне саюза людзей працы і мастацтва.

Дружба тэатраў і прадпрыемстваў патрэбна і тым, і другім. Ад яе ў многім залежыць і эстэтычны ўзровень сённяшніх глядачоў, і развіццё сучаснага тэатральнага мастацтва. Сустрэчы не толькі ў тэатрах, але і без рампы — у цэхах, інтэрнатах, сярбюскай гурткі мастакоў і рабочых...

Гэтыя кантакты, трэба спадзявацца, зымуюць новую хваля цікавасці да тэатра. Натуральна, што прыклад двух маскоўскіх тэатраў падрамілі многія творчыя калектывы нашай краіны.

— падрыхтаваць да знамянальных даты спэнтанілі на сучасную тэму. Першым гледзком судзіць гэтага спекталі будзе калектыв аўтазавада;

— арганізаваць для калектываў МААЗа вечар-камітэты прысвечаны сласунаму юбілею;

— у гонар 100-годдзя дзяржаўнага свята Уладзіміра Ільіча Леніна арганізаваць сустрэчу творчых моладзі тэатра з моладдзю завада;

— запрашаць прадстаўнікоў калектываў МААЗа на задчы ўсіх прэміер тэатра; — вылучыць для рабочых, служачых і інжынерна-тэхнічных работнікаў завада аб'екты на спецталі тэатра, якія дадуць магчымасць кожнаму члену калектываў наведваць на льготных умовах не менш аднаго спектакля ў два месяцы;

— арганізаваць паставіныя кансультацыі майстроў опернага і балетнага мастацтва самадзейным калектывам завада; — аказаць дапамогу ў падрыхтоўцы нацыянальнага калектыва МААЗа ў вытворчым камбінаце тэатра.

Калектывы Мінскага ардана Леніна аўтаматлінага завада, у сваю чаргу, узыў такі абавязальнасць: — дапамагчы тэатру глыбей больш суважна знаёміцца з жыццём і работай завада, удаючы яго сувязі з наватарамі і перадавікамі вытворчасці, з брыгадамі намуныстычнай працы; — браць удзел у абмеркаванні новых спектакляў, выказваючы тэатру свае пажаданні і практычныя заваў;

— дабівацца, каб кожны член завада калектыву не радыі аднаго разу ў квартал наведваў спэнтанілі тэатра оперы і балета; — арганізаваць на заваде гурток тэатральных рэцэнтаў, які будучы падтрымліваць сувязь з творчымі работнікамі тэатра; — ствараць сіламі завадаў калектывы і інжынерна-тэхнічных работнікаў, якія раскама аб друме калектываў тэатра і завада; — арганізаваць фотастанды, якія раскама аб падрыхтоўцы двух калектываў да 100-годдзя дзяржаўнага свата У. І. Леніна.

Калектывы Дзяржаўнага ардана Леніна і Мінскага ардана Леніна аўтаматлінага завада Вялікага тэатра оперы і балета БССР і Мінскага ардана Леніна аўтаматлінага завада наладзіваюць узаемны таварыскі кантроль і сістэматычную праверку выканання ўзятых абавязальнасцяў.

Для оператывнай работы па выкананні дагавору створаны сумесны штаб у складзе намесніка дырэктара тэатра оперы і балета Б. Герш овіча, члена партбюро тэатра, народнага артыста БССР В. Міронава, старшыні мясцовага камітэта тэатра М. Пушкарова, народнай артысткі БССР Т. Ніжніцкай, сакратара камітэта ЛКСМБ тэатра А. Вішнеўскай, намесніка дырэктара аўтазавада Л. Кожушка, намесніка сакратара парткома Г. Быкава, намесніка старшыні зэўкома Г. Гуравай, сакратара камітэта камсамола завада А. Кечына, дырэктара Дома культуры МААЗа М. Пуцічава, другага Вяроўнага Савета С.С.С. Шліфюшыцы і цэха ласавозаў А. Ясочны, Героя Савецкага Саюза, старшага інжынера Я. Вайнруба.

Дагаворы аб сацыялістычнай садружнасці — новае, палёнае форма сувязей работнікаў мастацтва і рабочых калектываў. Несумненна, што гэтую ініцыятыву падхопіць усе творчыя і заводскія калектывы Мінска і іншых гарадоў рэспублікі.

Шчырае Слова Пашаны

ВЕЧАР ПРЫСВЕЧАНЫ
70-ГОДДЗЮ
КАНСТАНЦЫІ БУЙЛО
У МАСКВЕ

10 студзеня г. г. Савет па беларускай літаратуры пры Саюзе Письменнікаў СССР правёў у Маскве пасяджэнне, прысвечанае 70-годдзю дзяржаўнага свата Уладзіміра Ільіча Леніна. Удзельнічалі ў нарадзіння вядомы беларускі паэтыс Канстанцін Антонаўны Буйло.

На пасяджэнне сабраліся маскоўскія пісьменнікі, перакладчыкі, госці з Беларусі. Адкрываючы пасяджэнне, намеснік сакратара праўлення Саюза Письменнікаў СССР па нацыянальнай літаратуры Міхал Гарбачоў выказаў жаль, што юбіляр адсутнічае на гэтых урачыстасцях, знаходзіцца ў балыцы, і зачытаў тэлеграму паэтыс, адрававаную тым, хто сабраўся ле павінаваць.

Даклад аб жыцці і творчай дзейнасці К. Буйло зрабіў С. Шупкевіч.

Ад рэдакцыі часопіса «Дружба народоў» і яго чытачоў юбіляра цёпла вітаў рэдактар часопіса С. Барудзін. Паэт М. Сідарэнка расказаў пра свае сустрэчы з К. Буйло, пра сумесную працу над перакладамі яго твораў на рускую мову. Ніна Тарас гаварыла аб той вялікай папулярнасці, якой карміталіся вершы Канстанціна Буйло сярод чытачоў былой Заходняй Беларусі.

Вершы К. Буйло ў перакладах А. Пракоф'ева і М. Камісарова прачытала артыстка МХАТа М. Дабравольская.

Ад калектыва Пастаяннага Прадстаўніцтва Савета Міністраў БССР пры Савецкім Міністэрстве СССР юбіляра вітала Р. Мінаёва, ад студэнтаў Літаратурнага Інстытута Імя Горькага — М. Федзюковіч.

На даручэнні Прэзідыума Вяроўнага Савета БССР сакратар праўлення СП БССР І. Мележ уручыў Савету па беларускай літаратуры для ганаровай граматы Вяроўнага Савета Беларускай ССР, пасведчанне аб прысваенні ёй ганаровага звання заслужанага дзеяча культуры БССР, віншавальны адрас юбіляру, падпісаны пісьменнікамі Беларусі. Прысутныя паслалі Канстанціну Буйло віншавальную тэлеграму.

Канстанцыя БУЙЛО

Я кожны дзень бярэса за прыро. Узнікаюць думы і кружакіа

Яны вясёлка ззяюць нада роам, мню, Пакуль я не скажу адной: дэбро!

Табой займуся... ўжо другая зніклі, А выбрана прад вамі ўспыла,

Уся поўна і прады і цапла, З усім, што бачыць мы ў жыцці прывыклі.

У вобразе яна — без ценя, тэмніц, Як залаты арэх у восені на лашчыне,

Датніся — і ў далоні заблішчыць, Удар — і створкі прад табой расчыніць.

А там — зярно. Там — сутнасць... Думка, ты -

Не, не падзеш у далоні арэхам спелым... Адзёц і словы гэткай яснасці, Каб аясна така ўвек не сцямела,

Не проста... Сэрца распал агнём, Такім, што ў горне дзіяменты плавіць,

Так кожнай грані атрычкі ізлом, Што верш ўсю глыбіню жыцця праявіць.

АДУСЮЛЬ НАС ВІНШУЮЦЬ СЯБРЫ

3 Вялікім удзімам адначаснаў Беларусі народ свая светлае, радаснае свата — 50-годдзе Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі і Кампартыі Беларусі. Разам з беларускім народам паслекам Савецкай Беларусі, ле выдатным дасягненням ва ўсіх галінах гаспадаркі, навуцы, культуры, літаратуры і мастацтва радаваліся ўсе народы шматнацыянальнай савецкай рэспублікі і замежныя сябры.

Адусюль — з усіх куткоў вялікай Савецкай Радзімы і з-за мяжы атрымлівала віншаванні з юбілеем роднага Беларускага адусюль прыходзілі да нас у дні свата віншавальныя лісты і тэлеграмы, у якіх беларускім народу выказвалі сардэчнае пацужэнне і павагі, самаданні новых вялікіх поспехаў.

Нямала віншаваньняў выпала і на долю Беларускай літаратуры і мастацтва. Беларускай літаратуры і мастацтва налега на пры з братніх рэспублік і замежных пісьменнікаў, а таксама шматлікіх чытачоў, які любяць і шануюць беларускае мастацкае слова.

У віншавальных лістах і тэлеграмах, у прывітаньнях, прысланых у дні свата на адрас Саюза Письменнікаў БССР і рэдакцыі газеты «Літаратура і мастацтва», гаворыцца пра высокі залёт Беларускай культуры і мастацтва, пра аўтарытэт, забаванна Беларускай савецкай літаратуры і шматлікіх чытачоў выказваюцца пажаданні чытачоў росквіту культуры і мастацтва Беларускага народа, новых творчых удач беларускім пісьменнікам.

Са словамі сардэчнага прывітанія зварнуўся да пісьменнікаў Беларусі і да беларускіх чытачоў адрас польскі пісьменнік Ежы Путрамент.

— Нашы народы, — гаворыцца ў яго лісьце, — спрадэку жывуць побач. І ў нашых, і ў вашых галях і лясак адлюнава спеўна шумяць бярэзы і сосны. І на гэтых спеўных чароўных землях здаўна раслі і мацаваліся традыцы шчырай дружнасці нашых народаў-братоў. І ў нас, і ў вас усё шмат блізка і падобных песняў, нашы мовы, нашыя крэўнай роднасцю, маюць агульныя саю і выразаў. Працоўныя Беларусі і Польшчыні заўсёды добра разумелі адна адна і неаднойчы разам змагалі і супраць чужындза-захопнікаў, і супраць класавых ворагаў.

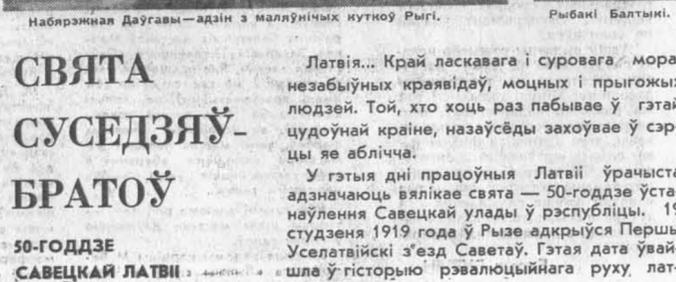
Даўно цесна сплаліся і здружыліся, піша далей Е. Путрамент, і нашы культуры. Беларусі край, край лясоў і азёр, узгадаў паззію Адама Міцкевіча і Яні Купалы, іх абодвух натхнілі і акрылялі беларускія песні. І такая вялікая і праніклівая была чароўная сіла гэтых песняў, што Міцкевіч заўсёды, да самага канца жыцця, помніў іх і ніколі не забываў нават на шумных вуліцах Парыжа і Рыма...

Влізясці і супольнасца нашай культуры і гістарычнага лясу нашых народаў мы адчуваем асабліва моцна сёння, калі нас ляска больш параліла сацыялістычнай садружнасці, калі нас аб'ядналі адна мэты і адны ідэалы. Дарагія братні-беларусы, беларускія пісьменнікі і чытачы! Прыміце ад польскага пісьменніка, які нарадзіўся на вашай Беларускай зямлі, у вашай слаўнай сталіцы, найлепшы пажаданні ллінага развіцця і вялікіх поспехаў вольнай Савецкай Беларусі, Беларускай культуры і літаратуры!

І яшчэ пісавіце з братняй Польшчыні: «Галоўнае праўленне Беларускага грамадска-культурнага таварыства ў Беластоні і яго зяно — літаратурна-мастацкае аб'яднанне «Белаванна» шлювае нам, дарагія беларускія пісьменнікі, з гадоў слаўнага 50-годдзя Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі і Камуністычнай партыі Беларусі, найлепшыя пажаданні поспехаў у працы. Ніхай ваша творчасць ахоплівае ўсё шырэйшыя кругі чытачоў у БССР і за яе мяжамі і паласова выховае адданых будаўнікоў камуністычнага грамадства.

Ад імя ўсёго вялікага шматнацыянальнага атрада савецкай літаратуры і мастацтва пісьменнікаў і чытачоў цёпла павінавалі сакратарыя праўлення Саюза Письменнікаў БССР і Савет па беларускай літаратуры пры Саюзе Письменнікаў СССР. Вось што гаворыцца ў іх прывітаньня тэлеграме:

«Горача віншавем вас, пісьменнікаў трыох арданаснай Беларусі, верных сяброў і таварышаў-паплечнікаў па прыро, а таксама Беларускай чытачоў, з 50-годдзем Беларускай ССР і Камуністычнай партыі Беларусі. Пісьменнікі Беларускай Рэспублікі і чытачы Беларускай Рэспублікі ўспрымаюць гэтыя прывітаньні і радаснае сведчанне любові і пашаны да Савецкай Беларусі, да Беларускага народа, яго культуры і мастацтва, іскрывае добра таго, што Беларускай літаратуры дасягнула выдатных поспехаў, здавала аўтарытэт і прызнанне ў краіне і за мяжой і мае ўсюды шмат добрых і надзейных сяброў.

Набярэжная Даўгава—адін з малунычых куткоў Рыгі. Рыбакі Балтыкі.

А. М. Горкі і Ян Райніс. Гэта скульптурная група ўпрыгожвае адну з вуліц горада Кемерова. Фота І. ШЫШКО.

СВЯТА СУСЕДЗЯЎ БРАТОЎ

Латвія... Край ласкавага і суролага мора, незабыўных краявідаў, моцных і прыгожых людзей. Той, хто хоць раз бачыў у гэтай цудоўнай краіне, назаўсёды захоўвае ў сэрцы яе аблічча. У гэтыя дні працоўныя Латвіі ўрачыста адзначаюць вялікае свата — 50-годдзе ўстаўлення Савецкай улады ў рэспубліцы. 19 студзеня 1919 года ў Рызе адкрыўся Першы Уселатвіскі з'езд Саветаў. Гэтая дата ўвайшла ў гісторыю рэвалюцыйнага руху лат-

війскага народа, як дзень устанавлення Савецкай улады. Разам з братамі-латышамі іх нацыянальнае свата адзначае ўся краіна, адзначаюць мы, беларусы. Моцная дружба, добрае суседства звязвае нашы народы. Цёплае сяброўскае прызнанне існае і паміж нашымі культурамі. Латвійскія пісьменнікі, тэатральныя калектывы — частыя госці Беларусі. У сваю чаргу, работнікі культуры нашай рэспублікі — заўсёды жаданыя госці працоўных братняй Латвіі.

ЛЯ ВЫТОКАЎ БЕЛАРУСКАЙ ПАЭЗЫ

Беларуская літаратура XIX стагоддзя не дужа шанавала на даследчыкаў. Першыя яе даследчыкі — Я. Карскі, М. Гароцін, Г. Зямкевіч — вымушаны былі пачынаць са збору і сістэматызацыі фактаў і таму апынуліся ў пачатку даследчыцкага аналізу літаратурнага з'яўлення, на сутнасць, акрэсліваючы ўсю беларускую літаратуру XIX стагоддзя, наведваючы на яе голыя прадстаўнікоў артыстаў і «шляхоцкіх рэвалюцыянераў». І як бы ў шкатуцкіх тэндэнцыях паэзіі з'явілася імкненне сутыкнуць звышчэй збытымі XIX стагоддзя, абавязкова «дацягнуць» кожны твор да ўзроўню крытычнага рэалізму, а кожнага пісьменніка — да рэвалюцыйнага дэмакрата ці хаця б проста дэмакрата.

Канкрэтны гістарычны падыход да складання з'яў мінулага пачаў справажыць толькі ў сярэдзіне 50-х гадоў. У працах В. Барысенкі, М. Ларчанкі, С. Майхровіча ўпершыню была дадзена навуковая канцэпцыя літаратурнага працэсу ў XIX стагоддзі. Затым не адну новую стэрэотыпу мінулага адкрылі і асэнсавалі С. Александровіч, І. Бас, Г. Кісаль, І. Науменка, А. Севянюч. Дзякуючы ім цяпер мы ведаем куды больш імяні і твораў XIX стагоддзя, чым ведалі яшчэ гадоў дзесяць назад. І ўсё ж нігілістычнае стаўленне да беларускай літаратуры XIX стагоддзя заўважана і сёння. У крыху звышчэйшым выглядзе гэта і ўяна савецкага чытацтва, што наокалі яна не дала чалавечтву значных мастацкіх каштоўнасцей, то літаратура гэтага перыяду не варта і ўвагі сур'ёзных даследчыкаў.

У тым, што такія адносіны да беларускай літаратуры XIX стагоддзя як да літаратуры «непаўнацэннай» не маюць пад сабой ніякіх падстаў, добра пераконвае і кніжка М. Лазарука «Станаўленне беларускай паэмы».

Даследчык не ўтойвае, што той матэрыял XIX стагоддзя, з якім ён мае справу, часта з'яўляецца «мяккім», «вольным», што працаваць з ім куды цяжэй, чым з «дабрымі» матэрыяламі. Але тым не менш гэты матэрыял даў аўтару магчымасць зрабіць цікавыя назіранні і тэарэтычныя абгульчэнні, у якіх, інакшамі словамі, не было ніякай неабходнасці. Гэтыя назіранні і тэарэтычныя абгульчэнні аўтар складае ў аснову сваёй літаратуры «хаваюцца складанай аналізі і ўмовы тагачаснага грамадства і культурнага жыцця, барацьба розных тэндэнцый, поглядаў на будучыню народа, яго мову, на будучыню беларускай культуры».

Аўтар слухае ацэнку ўвагу на тым, што вонкава з'яўляюцца творы тагачаснай літаратуры стваралі людзьмі добра адукаванымі — Паўлюк Барышын быў сярод іх выключэннем — і што гэты «прымітыўны» тлумачыцца не нізкай эстэтычнай культурай пісьменнікаў, а іх архаічнай на малісьменнага селяніна.

Манатрафія М. Лазарука дае палітычны эстэтычны аналіз беларускай літаратуры XIX стагоддзя, яе жанрава-стылявыя асаблівасці. М. Лазарук зрабіў гэта ў дачыненні да жанру паэмы, які ён лічыць «адзіным скразным жанрам» дэравалюцыйнай беларускай літаратуры.

Свой разгляд беларускай паэмы XIX стагоддзя даследчык пачынае са спробы даць характарыстыку самога жанру, вызначыць перадавыя станаўленні беларускай паэмы. Можна згаджацца або не згаджацца з вызначэннем паэмы як жанру паэтычнага, але трэба прызнаць, што тэарэтычны разгляд жанру аўтар вызначае паслядоўна і аргументавана. Прадбачыўшы прычыннае, што побач з паэтычнай, унёсёў існае і парадыйна-сатырычнае, бурлескавае, даследчык называе яе паэмай «навіварат», «антыпаэтычнай» пародыяй на «высокую» паэму. Асноўныя рысы паэмы (спалучэнне эпосу з лірыкай, сінтэтычнасць у мастацкім паказе жыцця, схільнасць да філасофічнасці, да «вечных» тэм) цікавыя М. Лазарука не ўвогуле, а ў канкрэтным дачыненні да гісторыі беларускай паэмы. Яна не выпадкова наведваецца імяна аўтара пачатку XIX стагоддзя, калі ўзнікла праблема фарміравання беларускай нацыі. Жанр паэмы якраз найбольш поўна задавальняў патрэбы народа, які тады імкнуўся «усядоміць» свае гістарычныя, нацыянальныя заданні».

Станаўленне беларускай паэмы, сьвярджае даследчык, гэта ў першую чаргу «станаўленне ў ёй паэтычнага, пафаснага».

М. Лазарук «Станаўленне беларускай паэмы». Выдавецтва «Навука і тэхніка». Мінск, 1968.

Воладзімір новых кніг, якія выйшлі ў выдавецтве «Беларусь»: «Новая зямля» Я. Коласа (мастан Г. Паллаўскі), «Выбраныя» К. Буялы (мастанкі М. І. У. Басальні), «На берагах Нывы» І. Гурскі (мастан М. М. Белы), «Панарма» У. Паўлава (мастан М. Пракапенка).

страшнага, герачнага, грамадзянскага элемента, выпраноўна шырокага погляду на рэалізм, высокіх эстэтычных уяўленняў, складанне паняцця аб узвышаным». У сваёй звышчэйшай беларускай паэме XIX стагоддзя «шла ад поўсца, супрацьлеглага патэтыцы, — камічна-бурлеска — да высокай патэтыцы праз прамежкавыя звышчэйшай». Прааснова гэту звышчэйшай на канкрэтных фактах, аўтар адначасова паказвае, як адбывалася станаўленне героя беларускай паэзіі, які ад «фігуры праставата-камічнай або раслаблена-сентыментальнай звышчэйшай» у напрамку да герачнага характару, станаўліў асобай герачнага. А гэта — мастраўны шлях развіцця беларускай дакастрычнай літаратуры.

Услед за існаючай традыцыяй М. Лазарук дзеліць беларускую літаратуру XIX стагоддзя на тры перыяды: да 40-х гадоў, 40—50-ыя гады і ад 60-х да канца стагоддзя. Адначасова гэта тры этапы развіцця беларускай паэмы — ад прыхвалення бурлескава-натуралістычнага ўзнаўлення жыцця ў «Энеідзе навіварат» і «Увакрасненні Хрыстовам» праз рамантычна-фальклорнае і этнаграфічнае асэнсаванне ў Дуіна-Марцінкевіча да рэалізму.

У раздзеле «Паэма ў стылі бурлеска» М. Лазарук у многім павольна вызначае складаную радаслоўную беларускую твораў першага, бурлескавага перыяду. Яны маюць прамое дачыненне і да фальклорных традыцый, і да традыцый старажытнай беларускай літаратуры, і да звышчэйшай суседніх літаратур — рускай, польскай і украінскай. Нельга не пагадзіцца з аўтарам у тым, што бурлескавае творы былі парадоксам эпохі класіцызму, у некаторай ступені сатырай на яго.

Найбольш значны твор бурлескавага перыяду — «Энеіда навіварат». У манатрафі ўпершыню падрабязна прасочана, як у гэтым творы спалучаюцца кніжны і вусна-паэтычныя тэндэнцыі. Канкрэтнаму часу напісання паэмы. У адносіненні ад аналітычных паэм Осіпава і Катлярускага ў «Энеідзе навіварат» пратэст супраць феадальнай рэалістычнасці больш рашчучы і адкрыты.

Акрамя «Энеіды навіварат» да бурлескавага этапу ў развіцці беларускай паэмы М. Лазарук адносіць «Рабуны» мужыкоў» Я. Баршчэўскага. Агульнае паміж гэтымі творамі несумненна ёсць (схільнасць да «бытавога гумару, грубага камікавання»). Аднак калі ў выпадку з «Энеіды навіварат» даследчык веў аналіз строга гістарычна, то тут, як і ў некаторых іншых мясячных кнігах, адчуваецца імкненне ўціскаць жыццё літаратурны факт у загэдыя сканструаваную схему.

Па-першае, наўрад ці можна верыць, ад якога захаваліся толькі 94 радкі, разглядаць як «спробу ў жанры паэмы». Па-другое, у даследаванні, паміж тым, «напраўды» вызначаны аэзіт і ідэйны пафас «Рабуны» «рабуны» імкнучыся некай «рабунітаваць» гэты супярэчлівы твор. М. Лазарук ставіць у аснову аўтару, што тамай яго ён узяў «сялянскі бунт супраць памешчыка», падвергнуў «вострай сацыяльнай крытыцы» «сацыяльна антаганізм», хаця пры гэтым і сказіў праўду аб сялянскім бунце, асудзіў яго. Ва ўсім гэтым даследчык бачыць «не адзіны ў гісторыі літаратуры парадокс, калі кансерватыўны пісьменнік-рамантык падыходзіў да паказу вострых сацыяльных канфліктаў свайго часу». Далі ісці ўслед за аўтарам, сапраўды атрымоўваецца супярэчнасць, парадокс: пісьменнік-кансерватар востра крытыкаваў прыгонніцкую рэалістычнасць у творы, які... асуджае сялянскі бунт!

Аднак калі падзіць да «Рабуны мужыкоў» з канкрэтна-гістарычных паэзіяў, мы пачынаем, што ніякага парадоксу тут няма. Нельга прыпісваць Баршчэўскаму тое, што не ўваходзіла ў яго асісу. У «Рабунах мужыкоў» ён апісваў канкрэты выпадак, які адбыўся на Віцебшчыне, у маістку Шнітаўна, у час Айчынай вайны 1812 года. Гаспадар маісткі Маліноўскі, які і значная частка беларускай шляхты, не скарэўся акупантам, пайшоў «у лес». Каб адпомсціць Маліноўскаму, французы падгаварылі сялян абарваць маістак «Рабуны» ўзначалі лакей Мішка з яўна не мужыцкім «пузам, як барабан»... Што павінен быў зрабіць Баршчэўскі з такім жыццёвым матэрыялам? Непарытычна павялічыў ісправаны чужэзцамаў рабунак? Убачыць у ачыта-

М. Лазарук спыніўся на сярэдзіне мінулага стагоддзя, калі ў беларускай паэме ўсё яскравай пачыналі праўдлівае рэалістычнае рысы. Хочацца выказаць пажаданне, каб даследчык з такой жа грунтоўнасцю і дасведчанасцю паказаў, як беларуская паэма развілася на новым, рэалістычным этапе.

А. МАЛЬДЗІС.

ных «рабунах» сьвядомі ці стыліяны сялянскі бунт? Зразумела, не. Мы можам «папакінуць» Баршчэўскага за тое, што ён не ўзяўся над канкрэтным фактам да мастацкага абгульчэння, але не маем права асуджаць яго за негатыўныя адносіны да гэтага факта.

І яшчэ адна яўная нацяжка, звязаная з асобай Баршчэўскага. У яго творчасці аўтар манатрафі бачыць тры этапы: ранні, калі паэз стаяў на ліберальных пазіцыях, разам з польскімі пісьмаў і беларускіх твораў, 1840—1846 гады, калі выдзяляўся «Незабудна» і «Шляхціц Заваляна», і апошні пяць год, калі Баршчэўскі стаў пісаць толькі на польскай мове і захавіў містыкай. Але такая схема (ад лібералізму да кансерватызму, ад беларускай да выключна польскай твораў) не адлюстравала найбольш радыкальнага з'яўлення якраз твораў, уключана ў зборнік 1849 года, дзе яна бачыла поўнага ўплыў прагрэсіўнага беларускага рамантызму. Па-другое, каб не мажам адвольна даваць беларускім вершы «Чым жа гвая, дэзаваніка, гаюцца занята» і «Гараліца» пачаткам 40-х гадоў. Мы толькі ведаем, што яны былі апублікаваны ў 1843 годзе, і не ведаем, калі былі напісаны. Не ведаем таксама, ці ісаў Баршчэўскі па-беларуску ў апошнія гады жыцця. Такім чынам, гаварыць аб рэгрэсе ў творчасці Баршчэўскага ў нас няма падстаў толькі ніякіх падстаў...

Новы этап у развіцці беларускай паэмы М. Лазарук датуе 40—50 гадамі XIX стагоддзя, калі бурлеск ужо стаў тэрмавам у развіцці літаратуры, пераважыўся ў «недарэчнае камікаванне» і намясціў з простага чалавечна «Тэатр». Літаратура вымушана была пераадоўваць бурлескава-трагедыю, традыцыйна. Вагрым Чачот, а імя Марцінкевіч тварылі ўжо на іншай, рамантычна-фальклорнай аснове. Новая тэндэнцыя стварыла шырокае магчымасць для збліжэння літаратуры з народна-песнянай і фантастычна-казачнай творчасцю, для правінення ў яе лірычных, песенных матываў, сюжэтаў, рытмаў. У літаратуры пачалі дамінаваць прычыны рамантычнай паэзіі, якая своеасабліва спалучалася з этнаграфізмам. Праўда, агаворваецца даследчык, рамантычны погляд на жыццё быў на пляху да рэалізму ібы, крокам назаву ў параўнанні з пярэзым поглядам у «Энеідзе навіварат». Але, пераадоўваючы бурлескавы стыль ранейшых твораў, наззія Марцінкевіча рыхтавала глебу для рэалізму як вышэйшай ступені мастацкай творчасці.

У беларускім літаратуразнаўстве ўжо даўно вядуцца спрэчкі вакол творчага мэтаду Дуіна-Марцінкевіча. Свой уклад у вырашэнне гэтага пытання ўносіць і М. Лазарук. Яго разважанні палемічна накіраваны супраць тых, хто, жадаючы штурхна «ўзвысіць» Марцінкевіча, абавязкова падняваў яго творы да крытычнага рэалізму. Трэба пагадзіцца з аўтарам, што Марцінкевіч многіяе гуляе, калі падыходзіць да яго творчасці з пазіцыі рэалістычнай паэтыкі. Затое гэты пісьменнік многіяе выгрывае, калі разглядаць яго на фоне класіцызму, сентыменталізму і рамантызму, на фоне асветніцкага рэалізму, элементы якіх непаўторна спалучыліся ў творчасці Марцінкевіча ў выніку таго, што ў беларускай літаратуры назралася некаторая «асінхроннасць», «часовая зрушанасць» дэўных з'яў і параўнанні з іншымі літаратурамі.

Многа цікавых і арыгянальных разважанняў у заключным раздзеле манатрафі, прысвечаным паэме «Тарас на Парнасе». Аўтар разглядае гэты твор на фоне рускай літаратуры сярэдзіны мінулага стагоддзя і на розных усюсных прыметах да тэе яго не 1843 годам, як гэта рабілася раней, а сярэдзінай 50-х гадоў, калі ўжо не было ў жывых усіх названых у паэме рускіх класікаў. Што ж, радок «дарога гэта з таго сета выдэе прамаю на Парнас» сапраўды дае падставу для такой гіпотэзы. Але толькі для гіпотэзы, а не канкрэтычнага сьвярджэння, якое робіць М. Лазарук. Дарэчы, раней за яго такую гіпотэзу выказаў у друку (у прадмове да «Выбраных твораў» XIX стагоддзя) Ул. Кабарук. Аднак у манатрафі чамусьці няма адпаведнай спасылкі. Апошні раздзел вызначаецца залішняй кантэрычнасцю, недастатковай абгрунтаванасцю «тэкарых выабуду і абгульчэння».

М. Лазарук спыніўся на сярэдзіне мінулага стагоддзя, калі ў беларускай паэме ўсё яскравай пачыналі праўдлівае рэалістычнае рысы. Хочацца выказаць пажаданне, каб даследчык з такой жа грунтоўнасцю і дасведчанасцю паказаў, як беларуская паэма развілася на новым, рэалістычным этапе.

А. МАЛЬДЗІС.

С ТО ГАДОУ мінула з таго часу, калі нарадзіўся Адам Гур'яновіч — таленавіты паэт, інжынер і адзін з самых першых беларускіх марксістаў. Ён паходзіў з дробнай шляхты Вілейскага павета. Пасля заканчэння Вілейскага рэальнага вучылішча паступіў у Пецярбургскі тэхналагічны інстытут. Паэт працаваў у таліне ўдасканалення і рацыяналізацыі паравозаў. Навукова-тэхнічныя даследаванні Гур'яновіча пайшлі вельмі высока і павінен былі прынесці вялікую карысць. Але ў час аршыту яны былі канфіскаваны разам з іншымі рукапісамі ахранай і аддадзены забяццю ў Пецярбургскай крэпасці, як у свой час і слаўная тэорыя наветрапалавання, распрацаваная народавоўцам Кібальчычам.

Гэта абарвалася прыгожа пачаце жыццё юнага паэта. Ён памёр у 1894 годзе. Яму было толькі дваццаць пяць гадоў. А такім тым ён паспеў яго добра азнаёміцца з марксісцкай літаратурай. Аб гэтым можна меркаваць па аўтарскіх і назвах кніг, якія паэт просіць у сваёй сбраўцы С. Пяткевіч дастаць і высласць яму ў Пецярбург. Паэт просіць яе здабыць у Лондане і Жэневе перш за ўсё творы Маркса, Энгельса, Пляханава, Бебеля, Лібнехта, Веры Засуліч і іншых вядомых тады тэарэтыкаў і палітарыятараў марксізма. У гэты тэарэтычнае багацце неабходна было для рэвалюцыйнага студэнцкага гуртка, якім кіраваў Адам Гур'яновіч. Палітычны мэты яго дэяння заключаліся, паводле прызнання самога паэта на следстве, ў тым, каб «распаўсюджаць у асродкі рабочых і сялян твораў сацыяльна-дэмакратычнага аэмісту», гэта значыць, навуковага сацыялізму.

Ён пачынуў прыкметны след у беларускай рэалістычнай літаратуры другой паловы XIX стагоддзя. І хоць пры жыцці твораў яго, як і Тапчэўскага,

Абуховіча і многіх іншых тагачасных пісьменнікаў, нідзе не друкаваліся, яны былі шырока вядомы, бо распаўсюджваліся ў пяматлікіх рукапісных копіях.

Вершы Адама Гур'яновіча пачаў пісаць яна, яшчэ будучы вучнем рэальнага вучылішча. Писаў ён многа, прытым на трох мовах: беларускай, рускай і польскай, якімі ў аднолькавай

іншыя, сярод якіх «Дзядзька Антон» вызначаецца рэвалюцыйным аэмістам і рэзка выяўленым крытычна-рэалістычным напрамкам.

Адам Гур'яновіч многа перакладаў на беларускую мову. Лепшыя з яго пераклады — «Вяля» Адама Міцкевіча, «Рэчка» А. Пушкіна, «Мароз, Чырвоны нос» М. Накрасава, «Во-

дзякуй табе, браце, і за твае словы, Што ўспомнілі звышчэйшай нашай роднай мовы, Вяры, браце, дудка, выладзе і жалюцу, Някая песня смутная ідзе ў налейку у налейку і будаць у сэрцы смель аб лепшай долі, Якой мы не зналі дагэтуль ніколі».

Вобраз народнай вядоўі праходзіць праз усю беларускую паэзію XIX стагоддзя. У Гур'яновіча ён знаходзіць павольна паэтычнае асэнсаванне, яму аднаму ўласцівае мастацкае выяўленне. Паэт надае гэтай вобразу глыбокі сацыяльны санс. Яго неспакойная думка шукае адпаведных сродкаў вобразнага ўвасаблення. І калі паэзія ёсць, на думку Гур'яновіча, праўда жыцця, дык няма больш пачэснай ролі для пісьменніка, чым прайніццё сваім сэрцам у яе неспакойнае глыбіні.

Раней, калі паэт, шляхта рабавала народ. Цяпер, разам з намі, рабуюць людзей працы капіталістычныя прадпрыемальнікі:

А ні той, а ні сёй Не далі нічога... Нашу ж працу ў свой Кашаль прывалі.

У адным народным рэвалюцыйным сіл бачыць паэт заруку перамогі над эксплуатацарамі людзей працы:

Някой хлопцы ўсе Збраюцца кучай, У такім згурасце Станемя мітухай. Што дожджыць дасць У нашай злой долі, Дык пайомніць у нас, Як руць у тым полі. А з гэтай тучы, як грэм Завіе дэтыя ічы, Загрукчыць усім панам Забува у вочы.

Лёгка пераканацца, што Адам Гур'яновіч — талент арыгянальны, самабытны. Ён ішоў ад народнай вусна-паэтычнай творчасці:

А пайду ж я, маці, У поле жыта жыці Жыта зеляніць, Копас налічыць у нас, Веце з ніўі вецець — Жыцця прызымаць...

Заўчасная смерць Адама Гур'яновіча на дваццаць пятым годзе жыцця спыніла так пільна пачату яго паэтычную творчасць. Ён не паспеў адзейніць нават невяліччай часткі сваіх творчых планаў і задум. Але і тое, што зроблена ім, застаецца ў гісторыі роднай літаратуры.

С. МАЙХРОВІЧ.

ПЕСНЯ АБАРВАЛАСЯ РАНА

ДА 100-ГОДДЗЯ З ДНЯ НАРАДЖЭННЯ АДАМА ГУР'ЯНОВІЧА

меры валодаў дасканала. Яго літаратурная спадчына досыць значная, але не ўра сабраная і, на жаль, да гэтага часу не выддзена асобнай кніжкай. Дастаткова ўспомніць, што толькі ў час аршыту ў паэты было аддзена восем рукапісных сшыткаў арыгянальных твораў, якія і сёння яшчэ не знойдзены.

Але, на шчасце, не ў адных гэтых сшытках была мастацкая і публіцыстычная творчасць паэта. Сёе-тое ўсё ж захавалася. Вось вядомыя і невядомыя творы пісьменніка: «Да Мацей Вурачка», «Што ты спіш, мужычок», «Вора», «Вясна», «Да жытва», «Вечна рэвалюцыйны дух», «Каток», «Грыбак», «Перш думалі пань» і многія, многія

сень» А. Талстога. «Вясна» Каспрэвіча, «З гадоў годаду» Э. Анжашка.

Сваёй рэвалюцыйнай інтуіцыяй і сэрцам паэта Адам Гур'яновіч глыбока адчуваў гістарычную неабходнасць барацьбы супраць эксплуатацарскага ладу, цэпры і няволі. Ён быў вучнем Ф. Багушэвіча, з крытычна-рэалістычнай школы якога выйшаў як мастак. Паэт з удзячнасцю звяртаўся да свайго настаўніка:

Дзякуй табе, браце Вурачок, За тое, што ў сэрцы абудзіў, Што між братаў нашых надзею, З кахуючым сэрцам і баялівай грудзай.

3 ЮБІЛЕЙНАЯ МАСТАЦКАЯ

В. ЦВІРКО. СКАЗ АБ НЕМАНЕ. (Масла).

ПРЭМІІ ЧАСОПІСА «ДРУЖБА НАРОДОВ» ЗА 1968 ГОД

Рэдалягій часопіса «Дружба народоў» прысуджаны прэміі 1968 года за лепшыя аповесці, апаваданне, нарыс і пьект вершаў аб сучаснасці, за лепшы мастацкі пераклад і за лепшы артыкул аб праблемах развіцця шматнацыянальнай савецкай літаратуры.

Прэміі прысуджаны наступным аўтарам. Адна першая прэмія: М. Шагіян — за нарыс «Каланды ў Саранга» (№ 11); Ю. Смуулу — за «Маналогі» (№ 10) — па 450 рублёў кожнаму.

Дзве другія прэміі: Ю. Смолічу — за «Апаваданне пра неспалой» (№ 2—5) і М. Стральнюву — за аповесць «Адны лапці, адны чув» (№ 3) — па 300 рублёў кожнаму.

С. Дзяргіа — за пьект вершаў «Ітыліцы кожны крок прысваюць» (№ 10); Р. Лубкіўскаму — за пьект вершаў «Грымавае дрэва» (№ 11) — па 300 рублёў кожнаму.

Тры трэція прэміі: В. Кайяку — за апаваданне «Дэбал» (№ 12); Г. Карабелініку — за артыкул «На пералічкіх гадоў» (№ 4) — па 150 рублёў кожнаму;

А. Багаўраву — за нарыс «Выправанне акіянам» (№ 9); І. Аўзіно — за артыкул «Трыццацігадовыя вочы» (№ 6) — па 150 рублёў кожнаму.

А. Тапчэўскаму — за пьект вершаў «Новая лірыка» (№ 4); М. Луконіну — за пераклад вершаў А. Тапчэўскага — па 150 рублёў кожнаму.

А. МАЛЬДЗІС.

НАШ НАКРУГЛЫ СТОЛ

Пароды — эпіграмы — усмешкі

ЗЯМНОЕ ПРЫЦЯГНЕННЕ. (Піліп Пестрак, Янка Брыль, Максім Лужа, Сяброўскі шарж М. ЛІСОУСКАГА.)

ЯК ЖА ЗЛАВІЦЬ?

Ляўна буду ў хмарнай золі Шукць ружовага казі, Яшчэ ніякі ў свеце рыцар Не гарыць на тым нані.

Хведар ЖЫЧКА

Забуду сё — пунцовы ветраз, Лябот, пасаджаны на мель, Марскім прасоленым ветрам Ван-трапы, ванты і гафелі.

Па сон-трапе, па іменным шчасці Пайду, прагнуўшыся да дня, Сваёй нахачны ў белым плаціці Злаўлю ружовага нані.

Там, дзе зарніцы цэмуры ліўць, Дзе водар ятны не прыгме, Між наманатам, масцо рыных, Ён ходзіць волна ў табуце.

Каля яго траціцка сарнай Трыціцы ў страціці незмяной... — Соў-соў! — А конь зласліва сарпне І зніне ў цэмені начной.

Адно кабыла дзядзіні Яна, За росным сточыч кустом, Мне па знаёмству ў знак пашаны Махне спагадліва хвостом.

Байкі-карацелькі

СЛАВА — Хіба тут, на тратуары, славу здобудзеш? — сказала галка і ўзляцела на падаючым тэатра.

КАМУ ШТО — Па мне трава хоць не расці, — гаварыў воўк, — абы алевці былі, зваючыцца.

Ян на мне, рабінкама, да цябе перабрацца, — заспаў дуб на старасці.

ПЕРАКАНАЛАСА — Паглядзі, якія і моцныя ніткі праду, — казаў павук да мухі. І муха пераканалася.

КАМУ НАЛЕЖЫЦЬ СЛАВА — Пра чым-тут Ньютан! — абуралі,

Смутаў і замілаванне адчуваў я тое начы, беручыся на сон. Замілаванне — ад сусрэчці. Смутаў з таго, што ні адукаваны сябар, ні мондры дзед Халімон не азналі радасці маёй, майго хвалевання.

Не чагліну — кароткае апаваданне раптам убачыў я таго спякотнага дня на вясковай вуліцы-дарозе...

СІЛА МОДЫ — Каб не адстаць ад моды, радыёпрыёмнік пачаў працаваць толькі на кароткіх хвалях.

МІДЗВЕДЗЬ-МАРАЛІСТ — Мідзведзь павучаў зайца: Ты бярэ прыклад з мяне, не хадзі ў рэстаран. Я танка паў, але ў бярозе. Таму мяне і не называюць п'яніцай.

РАДНЯ — Калісь гаварылі аўтамашыне: — Мы з табы свайкі... па нолах.

ТАКСАМА РЭЗЧЫК — Шашалі лічыць слабе пернакласным рэзчыкам па дрэве.

Воладзімір новых кніг, якія выйшлі ў выдавецтве «Беларусь»: «Новая зямля» Я. Коласа (мастан Г. Паллаўскі), «Выбраныя» К. Буялы (мастанкі М. І. У. Басальні), «На берагах Нывы» І. Гурскі (мастан М. М. Белы), «Панарма» У. Па

